

УДК: 502.131.1(4-672EU)

Biblid 1451-3188, 22 (2023)

Год XXII, бр. 81-82, стр. 109–133

Изворни научни рад

Рад примљен 2. 1. 2023. године

Рад одобрен 1. 2. 2023. године

DOI: https://doi.org/10.18485/iipe_ez.2023.22.81_82.7

УРЕДБА ЕУ 2020/852 О УСПОСТАВЉАЊУ ОКВИРА ЗА ОЛАКШАВАЊЕ ОДРЖИВИХ ИНВЕСТИЦИЈА

Душко ДИМИТРИЈЕВИЋ*

Анстракт: Успостављање унутрашњег тржишта Европске уније претпоставља реализацију концепта одрживог развоја, који се заснива на уравнотеженом економском расту, социјалном напретку и заштити животне средине. Преданост Европске уније, у свеобухватној реализацији овог концепта, огледа се у спровођењу циљева из „Агенде 2030“ Уједињених нација од 25. септембра 2015. године. Следећи правац из поменуте Агенде, Европска унија је, 11. децембра 2019. године, усвојила иницијативу која је кроз Саопштење формулисана као: „Европски зелени план“, којим се предвиђа нова стратегија одрживог развоја заснованог на модернизацији европске привреде и прерастању Европске уније у праведније и просперитетније друштво. Ова транзиција требало би да буде отворена према свим актерима, с циљем очувања природних ресурса уз заштиту здравља и добробити грађана од ризика повезаних са животном средином, као што су климатске промене, губитак биодиверзитета, оштећење озонског омотача, загађења воде, земље и ваздуха и изазивања урбаних стресова. Будући да је остварење стратегије одрживог развоја непосредно везано за финансијски план опоравка – „Следећа генерација

* Институт за међународну политику и привреду, Београд.

E-mail: dimitrijevicd@diplomacy.bg.ac.rs.

Рад је настао у оквиру пројекта „Србија и изазови у међународним односима 2023. године“, који финансира Министарство просвете, науке и технолошких иновација Републике Србије, а реализује Институт за међународну политику и привреду током 2023. године.

Европске уније”, који је промовисан у Саопштењу Комисије од 27. маја 2020. године, сва пословна улагања унутар Европске уније требало би да иду у правцу увођења нових, ефикаснијих и легитимнијих модела одрживог развоја. Крећући се у поменутом правцу, Европска унија донела је Уредбу 2020/852 којом се предвиђа регулаторни оквир неопходан за олакшавање тзв. *одрживих инвестиција*, које би требало да постану један од кључних фактора у прерастању традиционалне европске привреде у одрживу „зелену економију”.

Кључне речи: Европска унија, одрживе инвестиције, одрживи развој, унутрашње тржиште, зелена економија.

1) УВОД

Уговором о Европској унији (ЕУ) предвиђено је успостављање унутрашњег тржишта у сврху остваривања слободе кретања робе, услуга, капитала. Остваривање поменутих слобода унутар унутрашњег тржишта ЕУ претпоставља реализацију концепта одрживог развоја, који се заснива на уравнотеженом економском расту, социјалном развоју и заштити животне средине. Правилно функционисање унутрашњег тржишта отуд је услов за даље економске и политичке интеграције и међуфаза за стварање потпуне економске и монетарне уније.¹ С обзиром на системску природу актуелних глобалних изазова изазваних актуелном политичком, економском и здравственом кризом, али и унутрашњим структуралним слабостима, ЕУ се све више окреће заједничкој сарадњи и снажном мултилатералном одговору међународне заједнице који почива на принципима солидарности, заједништва и међународне сарадње. Блиско сарађујући са Уједињеним нацијама, Светском здравственом организацијом, Међународном организацијом рада, групацијама Г20 и Г7, Међународним монетарним фондом и Светском банком, ЕУ је преузела једну од водећих улога у санирању негативних последица економске кризе и негативних еколошких трендова, попут климатских промена, губитка биодиверзитета, оштећења озонског омотача, загађења воде, земље и ваздуха. На унутрашњем плану, у периоду од 2019. до 2020. године, ЕУ је предузела одлучне акције на санирању негативних ефеката кризе усвајањем значајних стратешких докумената – „Европског зеленог плана” и „Следеће генерације Европске уније” – којима је предвидела мере опоравка и ревитализације своје привреде.² Кроз имплементацију ових

¹ У унутрашње тржиште ЕУ укључене су поред држава чланица и државе чланице Европског удружења за слободну трговину (ЕФТА) – Исланд, Лихтенштајн и Норвешка. Видети: Владимир Медовић, *Појмовник ЕУ*, Делегација Европске уније у Републици Србији, Београд, 2018, стр. 352.

² “Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions

стратешких докумената ЕУ се на глобалној основи придружила реализацији циљева утврђених у „Агенди 2030” Генералне скупштине Уједињених нација (УН) од 25. септембра 2015. године.³ Доношењем наведених стратешких планова потврђено је да се економски просперитет и одрживост животне средине међусобно не искључују, те да је за остваривање одрживог развоја неопходног за ревитализацију и трансформацију европске привреде у „зелену економију”, нужно преусмеравање европских привредних, финансијских и социјалних политика ка политици чисте енергије.⁴ Наведена транзиција значи конкретно побољшање њихове ефикасности, али и обнову природних екосистема, заштиту здравља становништва, као и одрживу употребу природних ресурса. „Зелена трансформација” подразумева и промене у пословним праксама које би требало да омогуће различите облике „одрживих инвестиција”.⁵ У том смислу, ЕУ је, почев од 2018. године, кренула са усвајањем конкретних мера и планова о реализацији финансирања будућег одрживог раста кроз различита инвестициона улагања. Овај раст је претпостављао прусмеравање токова капитала према оним делатностима које су из еколошког аспекта могле проћи „тест одрживости”. Због непостојања стандардизованих критеријума, према којима би било могуће егзактно утврдити да ли је нека економска делатност на нивоу ЕУ „еколошки одржива”, отпочело се најпре са прилагођавањем европског финансијског система. За одрживо функционисање европске привреде ова мера је била веома важна, будући да постојећи финансијски систем није у потпуности пратио потребе за одрживим инвестирањем унутар унутрашњег тржишта ЕУ. Следствено је у контексту одрживог развоја било нужно да реагују Европски парламент и

– the European Green Deal”, European Commission, Bussels, 11.12.2019, COM 2019/640 final; “Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Europe’s Moment: Repair and Prepare for the Next Generation, European Commission”, Bussels, 27.5.2020, COM/2020/456 final; Душко Димитријевић, „Европска Зелена агенда”, *Европско законодавство*, 2022, vol. 21, бр. 79, стр. 173–194.

³ “Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development”, *UN General Assembly Resolution 70/1*, 25 September 2015.

⁴ Carlo Jaeger, Jahel Mielke, Franziska Schütze, Jonas Teitge, Sarah Wolf, “The European Green Deal – More Than Climate Neutrality”, *Intereconomics Review of European Economic Policy*, 2021, vol. 56, no. 2, pp. 99–107; Димитријевић, Душко, „Преусмеравање економске политике Европске уније након пандемије Covid-19”, у: Невена Станковић, Драгана Дабић, Горан Бандов (урс), *Развојни правци Европске уније након пандемије Covid 19*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2021, стр. 217–238.

⁵ Душко Димитријевић, „Регулаторни оквир Европске уније за стране инвестиције”, у: Сања Јелисавец Трошић (ур.), *Регулаторни оквир Европске уније за стране инвестиције*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2019.

Савет који су доношењем Уредбе 2020/852, 18. јуна 2020. године, успоставили оквир за олакшавање одрживих инвестиција. Уредбом су утврђени критеријуми и класификација за еколошки одрживе делатности, чиме је подстакнут слободан приступ прекограничним тржиштима капитала за потребе еколошки одрживих инвестиционих пројеката. Применом Уредбе подстакнута је и већа операбилност целокупног унутрашњег тржишта, али и легитимнији модели одрживог економског развоја. Имплементација одредби садржаних у Уредби, требало би да допринесе изради будућих политика ЕУ којима се подстиче одрживо финансирање, односно еколошки одрживе инвестиције утемељене на јединственим критеријумима за еколошки одрживе економске делатности, чији референтни правни оквир служи испуњавању циљева утврђених у стратешким документима ЕУ који предвиђају успостављање социјално праведнијег, еколошки одрживијег и економски стабилнијег, интегрисаног и просперитетнијег друштва.⁶

2) МЕРЕ ЕУ

„Уредба ЕУ 2020/852 од 18. јуна 2020. године, о успостављању оквира за олакшавање одрживих инвестиција и измени Уредбе ЕУ 2019/2088” [*Regulation (EU) 2020/852 of the European Parliament and of the Council of 18 June 2020 on the establishment of a framework to facilitate sustainable investment, and amending Regulation (EU) 2019/2088*].

3) САДРЖАЈ

Уредба садржи критеријуме за утврђивање еколошки одрживих делатности нужних за одређивање еколошки одрживих инвестиција. Њена примена лимитирана је на мере држава чланица усмерене према учесницима на финансијским тржиштима, или према издаваоцима еколошки одрживих финансијских производа и корпоративних обвезница, као и на предузећа на која се примењује обавеза објављивања нефинансијских извештаја или консолидованих нефинансијских извештаја.⁷

⁶ Alicja Sikora, “European Green Deal – legal and financial challenges of the climate change”, *ERA Forum*, 2021, no. 21, pp. 681–697; Ruven Fleming, Romain Mauger, “Green and Just? An update on the European Green Deal”, *Journal for European Environmental & Planning Law*, 2021, vol. 18, no. 1–2, pp. 164–180.

⁷ “Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC”, *OJ L* 182, 29.6.2013, p. 19, Arts.19a, 29a.

Дефинисање основних појмова

Уредба ближе дефинише и прецизира следеће појмове:

1. „Еколошки одрживе инвестиције” – као улагања у једну или више економски одрживих делатности;
2. „Учеснике на финансијском тржишту” – као лица дефинисана чланом 2 тачка 1 Уредбе 2019/2088, укључујући и произвођаче пензијских производа;⁸
3. „Финансијске производе” – као производе дефинисане чланом 2 тачка 12 Уредбе 2019/2088;⁹
4. „Издаваоце” – као лица дефинисана чланом 2, тачка (х) Уредбе 2017/1129;¹⁰
5. „Ублажавање климатских промена” – као процес задржавања повећања глобалне просечне температуре на нивоу знатно нижем од 2°C, уз улагање напора да се иста ограничи на 1,5°C изнад нивоа у прединдустријском раздобљу, како је утврђено у Париском споразуму;
6. „Прилагођавање климатским променама” – као процес усклађивања са стварним и очекиваним климатским променама и њиховим ефектима;
7. „Гас стаклене баште” – као гас наведен у Анексу I Уредбе 525/2013;¹¹
8. „Хијерархију отпада” – као отпад чије је значење прецизирано чланом 4 Директиве 2008/98/ЕЗ;¹²
9. „Циркуларну економију” – као економски систем у коме се вредност производа, материјала и других ресурса у привреди одржава што је

⁸ “Regulation (EU) 2019/2088 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2019 on sustainability-related disclosures in the financial services sector”, *OJ L* 317, 9.12.2019. Уредбом ЕУ 2020/852 измењена је Уредба 2019/2088, тако што је кроз члан 25 унета нова одредба 2а (принцип „не наноси битну штету”), а потом су измењени чланови 8, 9, 11 и 20, став 3.

⁹ Ibid.

¹⁰ “Regulation (EU) 2017/1129 of the European Parliament and of the Council of 14 June 2017 on the prospectus to be published when securities are offered to the public or admitted to trading on a regulated market, and repealing Directive 2003/71/EC”, *OJ L* 168, 30.6.2017, p. 12.

¹¹ “Regulation (EU) No 525/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on a mechanism for monitoring and reporting greenhouse gas emissions and for reporting other information at national and Union level relevant to climate change and repealing Decision No 280/2004/EC”, *OJ L* 165, 18.6.2013, p. 13.

¹² “Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives”, *OJ L* 312, 22.11.2008.

дуже могуће, побољшавајући њихову ефикасну употребу у производњи и потрошњи, чиме се смањује утицај њихове употребе на животну средину, минимизира отпад и ослобађање опасних материја у свим фазама њиховог животног циклуса, укључујући и кроз примену хијерархије отпада;

10. „Загађиваче”, као супстанце, вибрације, топлоту, буку, светлост или друге загађиваче присутне у ваздуху, води или земљишту који су штетни по људско здравље или животну средину, а који могу довести до оштећења материјалне имовине, или који могу оштетити или ометати садржаје и друге легитимне начине коришћењем животне средине;
11. „Земљиште” – као горњи слој Земљине коре који се налази између стене и површине, који се састоји од минералних честица, органске материје, воде, ваздуха и живих организама;
12. „Загађење” – као директно или индиректно уношење загађивача у ваздух, воду или земљиште као резултат људске активности. У контексту морске средине, уношење загађивача на начин дефинисан у тачки 8, члана 3 Директиве 2008/56/ЕЦ.¹³ У контексту водне средине, уношење загађивача на начин дефинисан у тачки 33 члана 2 Директиве 2000/60/ЕЦ;¹⁴
13. „Екосистем” – као динамички комплекс заједница биљака, животиња и микроорганизама и њиховог неживог окружења који делују као функционална јединица;
14. „Услуге екосистема” – као директан и индиректан допринос екосистема економским, друштвеним, културним и другим користима које људи остварују од тих екосистема;
15. „Биодиверзитет” – као варијабилност међу живим организмима која произилази из свих извора, укључујући копнене, морске и друге водене екосистеме и еколошке комплексе чији су они део и који укључује још и разноврсност унутар врста, између врста и екосистема;
16. „Добро стање” – у односу на екосистем које значи да је екосистем у добром физичком, хемијском и биолошком стању или доброг физичког, хемијског и биолошког квалитета са способношћу саморепродукције

¹³ “Directive 2008/56/EC of the European Parliament and of the Council of 17 June 2008 establishing a framework for community action in the field of marine environmental policy (Marine Strategy Framework Directive)”, *OJ L* 164, 25.6.2008.

¹⁴ “Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council establishing a framework for Community action in the field of water policy”, *OJ L* 327, 22.12.2000.

или самообнављања, у којем састав врста, екосистем структура и еколошке функције нису нарушене;

17. „Енергетска ефикасност” – као ефикасније коришћење енергије у свим фазама енергетског ланца од производње до финалне потрошње;
18. „Морске воде” – као воде дефинисане тачком 1 члана 3 Директиве 2008/56/ЕЗ;¹⁵
19. „Површинске воде” – као воде дефинисане тачком 1 члана 2 Директиве 2000/60/ЕЗ;¹⁶
20. „Подземне воде” – као воде дефинисане тачком 2 члана 2 Директиве 2000/60/ЕЗ;¹⁷
21. „Добар еколошки статус” – као стање животне средине дефинисано тачком 5 члана 3 Директиве 2008/56/ЕЗ;¹⁸
22. „Добар статус” – који обухвата: (а) површинске воде, које имају и ‘добар еколошки статус’ како је дефинисано тачком 22 члана 2 Директиве 2000/60/ЕЗ, и ‘добро хемијско стање површинских вода’ како је дефинисано тачком 24 члана 2 те Директиве; (б) подземне воде, које имају и ‘добар хемијски статус подземних вода’ како је дефинисано тачком 25 члана 2 Директиве 2000/60/ЕЗ, и ‘добар квантитативни статус’ како је дефинисано тачком 28 члана 2 те Директиве;¹⁹
23. „Добар еколошки потенцијал” – као еколошки потенцијал дефинисано тачком 23 члана 2 Директиве 2000/60/ЕЗ.²⁰

Еколошки одрживе делатности

Уредба ближе прописује критеријуме за еколошки одрживе делатности тако што под истима сматра само оне делатности које знатно доприносе и битно не штете еколошким циљевима и које одговарају техничким критеријумима провере које је Комисија утврдила у одредбама од члана 10 до члана 15 Уредбе. Државе чланице примењују наведене критеријуме за еколошки одрживе делатности да би примениле мере према учесницима финансијских тржишта или према издаваоцима финансијских

¹⁵ “Marine Strategy Framework Directive”, op. cit.

¹⁶ “Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council establishing a framework for Community action in the field of water policy”, op. cit.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ “Marine Strategy Framework Directive”, op. cit.

¹⁹ “Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council establishing a framework for Community action in the field of water policy”, op. cit.

²⁰ Ibid.

производа и корпоративних обезница. Уредба предвиђа транспарентност у погледу инвестирања у еколошко одрживе делатности којима се постижу одговарајући еколошки циљеви. Према Уредби, изјаве које се упућују поводом пласирања финансијских производа требало би да садрже следећу формулацију: „Начело ‘не наноси битну штету’ примењује се само на инвестиције на којима се темеље финансијски производи код којих се узимају у обзир критерији ЕУ за еколошко одрживе делатности. Код инвестиција на којима се темељи преостали део финансијских производа, не узимају се у обзир критерији ЕУ за еколошко одрживе делатности” (члан 6). Ако се финансијским производима не подстичу еколошка обележја ближе описана у Уредби 2019/2088, изјаве које се упућују требало би да буду усклађене са секторским законодавством и да садрже следећу формулацију: „Код инвестиција из којих је потекао финансијски производ, не узимају се у обзир критеријуми ЕУ за еколошко одрживе делатности”.²¹ Предузећа која имају обавезе да објављују нефинансијске и консолидоване извештаје, сходно одредбама Директиве 2013/34/ЕУ, уносе у ове извештаје информације о промету и расходима који су повезани са еколошким одрживим делатностима (члан 8).²² У том смислу, Комисија је преузела обавезу да до 1. јуна 2021. године донесе одговарајући акт којим се ближе прецизирају обавезе у погледу садржаја и методологије уношења и објављивања ових информација у извештаје нефинансијских предузећа.

Еколошки одрживи циљеви

Члан 9 Уредбе предвиђа и регулише следеће еколошке одрживе циљеве:

Ублажавање и прилагођавање климатским променама

Економски одрживе делатности, које значајно доприносе ублажавању климатских промена, обухватају оне делатности које значајно доприносе стабилизацији концентрација гасова стаклене баште у атмосфери, на нивоу који спречава опасно антропогено мешање у климатски систем, у складу са дугорочним циљем Париског споразума у погледу температуре. Овај циљ је могуће постићи и кроз избегавање или смањење емисије гасова

²¹ “Regulation (EU) 2019/2088 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2019 on sustainability related disclosures in the financial services sector”, op. cit.

²² “Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC”, op. cit.

стаклене баште, или повећање уклањања гасова стаклене баште кроз иновације процеса или иновације производа, путем генерисања, преноса, складиштења, дистрибуције или коришћења обновљиве енергије у складу са Директивом (ЕУ) 2018/2001, што укључује коришћење иновативне технологије са потенцијалом за значајне будуће уштеде, или кроз неопходно појачање или проширење мреже и побољшање енергетске ефикасности, осим у случају производње електричне енергије и повећања чисте или климатски неутралне мобилности.²³ Знатан допринос ублажавању климатских промена остварује се и преласком на коришћење обновљивих материјала из одрживих извора, повећањем употребе еколошки безбедних технологија хватања и коришћења угљеника и његовог складиштења којима се остварује нето смањење емисија гасова стаклене баште, јачањем понора угљеника у земљи, укључујући избегавања крчења шума и деградацију шума, обнављање шума одрживим управљањем и обнављањем пољопривредних површина, травњака и мочвара, пошумљавањем и регенеративном пољопривредом, успостављањем енергетске инфраструктуре потребне за омогућавање декарбонизације енергетских система, производњом чистих и ефикасних горива из обновљивих или угљен-неутралних извора. Знатан допринос ублажавању климатских промена, на основу претходно наведених делатности, требало би тумачити у складу са релевантним правом ЕУ.²⁴ Делатности за које не постоје технолошки и економски изводљиве алтернативе, са ниским садржајем угљеника, квалификују се као да значајно доприносе ублажавању климатских промена када подржавају прелазак на климатски неутралну економију, у складу са ограничењем температуре на 1,5°C изнад преиндустријских нивоа, укључујући постепено укидање емисија гасова стаклене баште, посебно емисија из чврстих фосилних горива, и где делатности имају нивое емисије гасова стаклене баште који одговарају најбољим перформансама у сектору или индустрији, где не ометају развој и примену нискоугљеничних алтернатива и где не доводе до везивања средстава која интензивно користе угљеник, с обзиром на економски век трајања тих средстава. Делујући на том плану, Комисија има обавезу да усвоји делегирани акт до краја 2020. године, који би постао ефективан почев од 1. јануара 2022.

²³ "Directive (EU) 2018/2001 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the promotion of the use of energy from renewable sources (recast)", *OJ L* 328, 21.12.2018.

²⁴ "Directive 2009/31/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the geological storage of carbon dioxide and amending Council Directive 85/337/EEC, European Parliament and Council Directives 2000/60/EC, 2001/80/EC, 2004/35/EC, 2006/12/EC, 2008/1/EC and Regulation (EC) No 1013/2006", *OJ L* 140, 5.6.2009.

године, а ради допуне одредаба Уредбе утврђивањем техничких критеријума скрининга за одређивање услова под којим би се економске делатности квалификовале као делатности које значајно доприносе ублажавању климатских промена, и које не проузрокују значајну штету у односу на остварење неких од планираних еколошких циљева.

Економске одрживе делатности, које значајно доприносе прилагођавању на климатске промене, обухватају делатности које садрже решења о прилагођавању, или које значајно смањују ризик од штетног утицаја тренутне и очекиване будуће климе на привредне активности, односно које значајно смањују тај негативни утицај без повећања ризика на људе, природу или имовину. Ове делатности требало би да пруже решења за прилагођавања која значајно доприносе спречавању или смањењу ризика од штетног утицаја тренутне и очекиване будуће климе на људе, природу или имовину, без повећања ризика од штетног утицаја на друге људе, природу или имовину (члан 11).²⁵ Решења за прилагођавање процењују се и рангирају према приоритету, коришћењем најбољих доступних климатских пројекција. Она имају за циљ да спрече или смање негативан утицај климатских промена на привредну активност или потенцијални негативан утицај климатских промена на животну средину у којој се одвија економска делатност. Уредбом је прописано да Комисија усваја делегирани акт ради успостављања техничких критеријума скрининга за одређивање услова под којима се одређена економска делатност квалификује као делатност која значајно доприноси прилагођавању климатским променама. Такође, делегирани акт се доноси и ради утврђивања критеријума да ли економска делатност, у вези са којом су утврђени технички критеријуми скрининга, проузрокује значајну штету еколошким циљевима. Комисија има обавезу да усвоји делегирани акт до краја 2020. године, који би постао ефективан почев од 1. јануара 2022. године. Пре усвајања поменутог акта, Комисија има обавезу да консултује Платформу из члана 20 Уредбе. Тумачење овог циља ваља вршити у складу са релевантним правом ЕУ и одговарајућим смерницама УН.²⁶

Употреба и заштита водних и морских ресурса

Економске одрживе делатности квалификују се као делатности које значајно доприносе одрживом коришћењу и заштити водних и морских ресурса у случајевима када те делатности значајно доприносе постизању

²⁵ Упоредити услове прописане чланом 16 предметне Уредбе.

²⁶ "The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030", Third UN World Conference on Disaster Risk Reduction in Sendai, Japan, 18.3.2015.

доброг статуса водних тела, укључујући тела површинских и подземних вода, или које доприносе спречавању пропадања водних тела која већ имају добро стање, односно које значајно доприносе постизању доброг еколошког статуса морских вода или спречавању погоршања морских вода које су већ у добром еколошком статусу (члан 12). Значајан допринос одрживом коришћењу и заштити водних и морских ресурса постиже се заштитом животне средине од штетних ефеката испуштања градских и индустријских отпадних вода, укључујући и загађиваче који изазивају забринутост као што су фармацеутски производи и микропластика; кроз обезбеђење адекватног третмана и испуштања градских и индустријских отпадних вода; потом заштитом здравља људи од штетног утицаја било какве контаминације воде намењене за људску употребу кроз уклањање микроорганизама, паразита и супстанци које представљају потенцијалну опасност по људско здравље, као и повећањем приступа људи чистим водама за пиће, те коначно, и побољшањем управљања водама, укључујући заштиту статуса водених екосистема промовисањем одрживог коришћења воде кроз дугорочну заштиту расположивих водних ресурса кроз мере као што је поновно коришћење воде, обезбеђењем прогресивног смањења емисија загађујућих материја у површинским и подземним водама уз ублажавање ефеката поплава и суша. Значајан допринос одрживом коришћењу и заштити водних и морских ресурса постиже се и било којом другом делатношћу, која штити или побољшава квалитативни и квантитативни статус водних тела. У том смислу обухваћене су и делатности обезбеђења одрживог коришћења услуга морског екосистема или допринос добром еколошком статусу морских вода, укључујући заштиту, очување или обнављање морског окружења, и спречавање или смањење уноса у морску средину. Према Уредби, Комисија би требало да усвоји делегирани акт ради утврђивања критеријума техничког прегледа за одређивање услова под којима се одређена економска делатност квалификује као суштински допринос одрживом коришћењу и заштити водних и морских ресурса. Такође, делегирани акт би требало да се усвоји и ради утврђивања да ли економска делатност, у вези са којом су утврђени технички критеријуми скрининга, проузрокује значајну штету еколошким циљевима. Комисија има обавезу да усвоји делегирани акт до краја 2021. године, који би постао ефективан почев од 1. јануара 2023. године. Пре усвајања поменутог акта, Комисија има обавезу да консултује Платформу из члана 20 Уредбе (члан 12). Тумачење овог еколошког циља обухвата различите изворе прва ЕУ.²⁷

²⁷ Правни извори, *inter alia*, обухватају: “Regulation (EU) No 1380/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 on the Common Fisheries Policy, amending Council Regulations (EC) No 1954/2003 and (EC) No 1224/2009 and repealing

Прелаз на циркуларну економију

Економске одрживе делатности квалификују се као делатности које значајно доприносе транзицији на циркуларну економију уколико дају допринос спречавању отпада, њихову поновну употребу и рециклажу, када те делатности користе природне ресурсе, укључујући биосировине из одрживих извора, као и друге сировине у производњи употребом примарних сировина или повећањем употребе нуспроизвода и секундарних сировина, или применом ефикасних мера за коришћење ресурса и енергије. У ове економски одрживе делатности још спадају и оне које повећавају трајност, поправљивост, надоградњу или поновну употребу производа, посебно у активностима пројектовања и производње, потом које повећавају могућност рециклирања производа, укључујући могућност рециклаже појединачних материјала садржаних у тим производима, између осталог, заменом или смањеном употребом производа и материјала који се не могу рециклирати, посебно у активностима пројектовања и производње које значајно смањују садржај опасних супстанци и замењују супстанце које изазивају велику забринутост у материјалима и производима током њиховог животног циклуса, у складу с циљевима наведеним у праву ЕУ, укључујући замену таквих супстанци безбеднијим алтернативама и обезбеђивањем следљивости. У ове економске одрживе делатности спадају и делатности које продужавају употребу производа, укључујући поновну употребу, пројектовање за дуговечност, пренамену, растављање, поновну производњу, надоградњу и поправку и дељење производа, које повећавају употребу секундарних сировина и њихов квалитет, укључујући и висококвалитетну рециклажу отпада, које

Council Regulations (EC) No 2371/2002 and (EC) No 639/2004 and Council Decision 2004/585/EC", *OJ L* 354, 28.12.2013; "Directive 2006/7/EC of the European Parliament and of the Council of 15 February 2006 concerning the management of bathing water quality and repealing Directive 76/160/EEC", *OJ L* 64, 4.3.2006; "Directive 2006/118/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on the protection of groundwater against pollution and deterioration", *OJ L* 372, 27.12.2006; "Directive 2008/105/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on environmental quality standards in the field of water policy, amending and subsequently repealing Council Directives 82/176/EEC, 83/513/EEC, 84/156/EEC, 84/491/EEC, 86/280/EEC and amending Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council" *OJ L* 348, 24.12.2000; "Council Directive 91/271/EEC of 21 May 1991 concerning urban waste water treatment", *OJ L* 135, 30.5.1991; "Council Directive 91/676/EEC of 12 December 1991 concerning the protection of waters against pollution caused by nitrates from agricultural sources", *OJ L* 375, 31.12.1991; "Council Directive 98/83/EC of 3 November 1998 on the quality of water intended for human consumption", *OJ L* 330, 5.12.1998.

спречавају или смањују стварање отпада, укључујући стварање отпада од вађења минерала и отпада од изградње и рушења зграда, које повећавају припрему за поновну употребу и рециклажу отпада, које повећавају развој инфраструктуре за управљање отпадом потребним за превенцију, за припрему за поновну употребу и за рециклажу, истовремено осигуравајући да се опорабљени материјали рециклирају као висококвалитетне секундарне сировине у производњи, чиме се избегава поновна употреба, које минимизирају спаљивање отпада и избегавају одлагање отпада, укључујући депоновање, у складу са принципима хијерархије отпада, које избегавају и смањују смеће које омогућавају било коју претходно наведених активности. Према Уредби, Комисија би требало да усвоји делегирани акт ради утврђивања критеријума техничког прегледа за одређивање услова под којима се одређена економска делатност квалификује као суштински допринос транзицији на циркуларну економију. Такође, делегирани акт би требало да се усвоји и ради утврђивања да ли економска делатност, у вези са којом су утврђени технички критеријуми скрининга, проузрокује значајну штету еколошким циљевима. Комисија има обавезу да усвоји делегирани акт до краја 2021. године, који би постао ефективан почев од 1. јануара 2023. године. Пре усвајања поменутог акта, Комисија има обавезу да консултује Платформу из члана 20 Уредбе у вези са критеријумима техничког прегледа (члан 13). Тумачење овог еколошког циља обухвата различите изворе прва ЕУ.²⁸

²⁸ Правни извори, *inter alia*, обухватају: “Regulation (EC) No 1013/2006 of the European Parliament and of the Council of 14 June 2006 on shipments of waste”, *OJ L* 190, 12.7.2006; “Regulation (EC) No 1907/2006 of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 concerning the Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (REACH), establishing a European Chemicals Agency, amending Directive 1999/45/EC and repealing Council Regulation (EEC) No 793/93 and Commission Regulation (EC) No 1488/94 as well as Council Directive 76/769/EEC and Commission Directives 91/155/EEC, 93/67/EEC, 93/105/EC and 2000/21/EC”, *OJ L* 396, 30.12.2006; “Regulation (EU) 2019/1021 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on persistent organic pollutants”, *OJ L* 169, 25.6.2019; “European Parliament and Council Directive 94/62/EC of 20 December 1994 on packaging and packaging waste”, *OJ L* 365, 31.12.1994; “Directive 2000/53/EC of the European Parliament and of the Council of 18 September 2000 on end-of life vehicles”, *OJ L* 269, 21.10.2000; “Directive 2006/66/EC of the European Parliament and of the Council of 6 September 2006 on batteries and accumulators and waste batteries and accumulators and repealing Directive 91/157/EEC”, *OJ L* 266, 26.9.2006; “Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives”, *OJ L* 312, 22.11.2008; “Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council of 24 November 2010 on industrial emissions (integrated pollution prevention and control)”, *OJ L* 334, 17.12.2010; “Directive 2011/65/EU of the European Parliament and of the Council of 8

Превенција и контрола загађења

Економске одрживе делатности квалификују се као делатности које значајно доприносе превенцији и контроли загађења уколико доприносе заштити животне средине кроз спречавање или смањење емисија загађивача у ваздуху, води или земљишту, осим гасова стаклене баште. Ова квалификација делатности обухвата и оне делатности које доприносе побољшању нивоа квалитета ваздуха, воде или земљишта у областима у којима се одвија привредна активност уз минимизирање сваког штетног утицаја на здравље људи и животну средину. Економски одрживе делатности обухватају још и активности чишћења смећа и активности које спречавају или минимизирају било какав штетан утицај производње, употребе или одлагања хемикалија на здравље људи и животну средину. Као и код реализације претходних циљева, Комисија има обавезу да усвоји делегирани акт ради утврђивања критеријума техничког прегледа за одређивање услова под којима се одређена економска делатност квалификује као суштински допринос превенцији и контроли загађења, и то до краја 2021. године, да би исти постао ефективан почев од 1. јануара 2023. године. Пре усвајања поменутог акта, Комисија има обавезу да консултује Платформу из члана 20 Уредбе у вези са критеријумима техничког прегледа (члан 14). Тумачење овог еколошког циља обухвата различите изворе прва ЕУ.²⁹

June 2011 on the restriction of the use of certain hazardous substances in electrical and electronic equipment”, *OJ L* 174, 1.7.2011; “Directive 2012/19/EU of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on waste electrical and electronic equipment (WEEE)”, *OJ L* 197, 24.7.2012; “Directive (EU) 2019/883 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on port reception facilities for the delivery of waste from ships, amending Directive 2010/65/EU and repealing Directive 2000/59/EC”, *OJ L* 151, 7.6.2019; “Directive (EU) 2019/904 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on the reduction of the impact of certain plastic products on the environment”, *OJ L* 155, 12.6.2019; “Council Directive 1999/31/EC of 26 April 1999 on the landfill of waste”, *OJ L* 182, 16.7.1999; “Commission Regulation (EU) No 1357/2014 of 18 December 2014 replacing Annex III to Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council on waste and repealing certain Directives”, *OJ L* 365, 19.12.2014.

²⁹ Правни извори, *inter alia*, обухватају: “Directive 2004/35/EC of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 on environmental liability with regard to the prevention and remedying of environmental damage”, *OJ L* 143, 30.4.2004; “Directive 2004/107/EC of the European Parliament and of the Council of 15 December 2004 relating to arsenic, cadmium, mercury, nickel and polycyclic aromatic hydrocarbons in ambient air”, *OJ L* 23, 26.1.2005; “Directive 2008/50/EC of the European Parliament and of the Council of 21 May 2008 on ambient air quality and cleaner air for Europe”, *OJ L* 152, 11.6.2008; “Directive (EU) 2016/802 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 relating to

Заштита и обнављање биодиверзитета и екосистема

Економске одрживе делатности квалификују се као делатности које значајно доприносе заштити и обнављању биодиверзитета и екосистема уколико служе заштити природе и биодиверзитета, укључујући и постизање повољног статуса очуваности природних и полуприродних станишта и врста, или спречавање њиховог пропадања тамо где већ имају повољан статус, те уколико служе заштити и обнављању копнених, морских и других водених екосистема, у циљу побољшања њиховог стања и повећања капацитета за пружање услуга екосистема. Квалификација делатности обухвата и оне делатности које доприносе одрживом коришћењу и управљању земљиштем, укључујући адекватну заштиту биодиверзитета земљишта, неутралност деградације земљишта и санацију контаминираних локација, одрживе пољопривредне праксе, укључујући оне које доприносе повећању биодиверзитета или заустављању или спречавању деградације земљишта и других екосистема, крчења шума и губитка станишта, одрживо управљање шумама, укључујући праксе и коришћење шума и шумског земљишта које доприносе повећању биодиверзитета или заустављању или спречавању деградације екосистема, крчењу шума и губитку станишта. Комисија се обавезала да усвоји делегирани акт, утврђивањем техничких критеријума скрининга за одређивање услова под којима се одређена економска делатност квалификује као суштински допринос заштити и обнављању биодиверзитета и екосистема до краја 2021. године, с циљем његове ефектуације од 1. јануара 2023. године. Тумачење овог еколошког циља обухвата различите изворе прва ЕУ.³⁰

a reduction in the sulphur content of certain liquid fuels”, *OJ L* 132, 21.5.2016; “Directive (EU) 2016/2284 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2016 on the reduction of national emissions of certain atmospheric pollutants, amending Directive 2003/35/EC and repealing Directive 2001/81/EC”, *OJ L* 344, 17.12.2016.

³⁰ “Regulation (EU) No 995/2010 of the European Parliament and of the Council of 20 October 2010 laying down the obligations of operators who place timber and timber products on the market”, *OJ L* 295, 12.11.2010; “Regulation (EU) No 511/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on compliance measures for users from the Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing of Benefits Arising from their Utilization in the Union”, *OJ L* 150, 20.5.2014; “Regulation (EU) No 1143/2014 of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 on the prevention and management of the introduction and spread of invasive alien species”, *OJ L* 317, 4.11.2014; “Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds”, *OJ L* 20, 26.1.2010; “Council Regulation (EC) No 338/97 of 9 December 1996 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein”, *OJ L* 61, 3.3.1997; “Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora”, *OJ L* 206, 22.7.1992.

Омогућавање реализације једног или више еколошких циљева наведених у члану 9 Уредбе, кроз економски одрживе делатности, могуће је уколико те делатности не доводе до ускраћивања средстава, чиме се поткопавају дугорочни циљеви животне средине с обзиром на економски век трајања тих средстава, као и уколико те делатности имају значајан позитиван утицај на животну средину на основу животног циклуса.

Битна штета за еколошке циљеве и минималне заштитне мере

Узимајући у обзир животно циклус производа и услуга које пружа одређена економска делатност, сматра се да делатност може проузроковати значајну штету у ублажавању климатских промена, када доводи до значајних емисија гасова стаклене баште. Такође, у прилагођавању климатским променама, делатност може довести до повећаног штетног утицаја тренутне климе и очекиване будуће климе на саму активност или на људе, природу или имовину. У одрживом коришћењу и заштити водних и морских ресурса, делатност може да штети добром стању или добром еколошком статусу морских вода, циркуларној економији, превенцији отпада и рециклажи, и у том случају доводи до значајне неефикасности у коришћењу материјала и директном или индиректном коришћењу природних ресурса, као што су необновљиви извори енергије, сировине, вода и земљиште у једној или више фаза животног циклуса. Штетна делатност може довести и до значајног повећања производње, спаљивања или одлагања отпада, са изузетком спаљивања опасног отпада који се не може рециклирати. Такође, може довести и до дуготрајног одлагања отпада које може проузроковати значајну и дугорочну штету животној средини. Делатност може изазвати знатну штету спречавању и контроли загађења, када доводи до значајног повећања емисије загађујућих материја у ваздуху, води или земљишту у поређењу са ситуацијом пре отпочињања економских активности. Исто тако, делатност може штетити заштити и обнављању биодиверзитета и екосистема, у ситуацијама када утиче на добро стање и отпорност екосистема, или када штети статусу очувању станишта и врста, укључујући оних од интереса за саму ЕУ. Процена економских делатности, према наведеним критеријумима, укључује и критеријум утицаја делатности на животну средину, утицај производа и услуга које та делатност има на животну средину током њиховог животног циклуса, посебно с обзиром на њихову производњу, употребу и крај животног века (члан 17).

Предузећа на простору ЕУ имају обавезу да спроводе минималне заштитне мере како би се обезбедила усклађеност са Смерницама ОЕЦД-а за мултинационална предузећа и Водећим принципима УН о пословању и људским правима, укључујући принципе и права утврђена у осам основних

конвенција идентификованих у Декларацији Међународне организације рада о основним принципима и правима на раду и у Међународној повељи о људским правима. Приликом спровођења наведених мера, предузећа су дужна да се придржавају прописаног принципа да се „не наноси значајна штета” (члан 18).³¹

Критеријуми техничке провере

Уредбом се детаљније прописују технички критеријуми скрининга којима би требало идентификовати најрелевантније потенцијалне доприносе остваривању еколошких циљева. Скрининг се врши уз поштовање принципа технолошке неутралности, узимајући у обзир и краткорочни и дугорочни утицај економских делатности. Уредба специфицира минималне захтеве и прагове у погледу квантитативних и квалитативних услова које треба испунити да би се избегла значајна штета за било који од релевантних еколошких циљева.

Ако се покаже да би било прикладно, критеријуми се надограђују на шеме означавања и сертификације, методологије за процену утицаја на животну средину и статистичке класификацијске системе ЕУ. Уз то се користе и индикатори одрживости. У складу са принципом предострожности, садржаном у члану 191 Уговора о функционисању ЕУ, критеријуми могу узети у обзир утицаје економских делатности, производа и услуга на животну средину, узимајући у обзир њихов животни циклус, укључујући и утицаје које делатности пружају у реализацији постављених еколошких циљева и постизању одрживе економије, уз процену ризика од недоследних подстицаја за одрживе инвестиције. Технички критеријуми скрининга такође укључују критеријуме за делатности у вези са транзицијом чисте енергије, у складу с начином ограничавања повећања температуре на 1,5°C изнад преиндустријских нивоа, посебно енергетске ефикасности и обновљиве енергије у мери у којој ове делатности могу значајно допринети било којем од еколошких циљева. Критеријуми обезбеђују да се производња електричне енергије која користи чврста фосилна горива не квалификује као еколошки одржива економска делатност. Такође, критеријумима се укључују делатности које се односе на прелазак на чисту или климатски неутралну мобилност, а која подразумева промену модалитета, мера ефикасности, као и алтернативна горива. Приликом утврђивања и прегледа наведених критеријума, Комисија може изменити или допунити делегиране акте водећи рачуна о променама у научном и технолошком развоју, као и учинке које би ове промене имале на

³¹ Видети одредбу члана 2 тачка 17 Уредбе 2019/2088.

инвестиционом тржишту, тј. тржишту капитала нужном за остваривање климатски неутралне економије ЕУ (члан 19).

Платформа за одрживо финансирање

Према Уредби, Комисија има дужност да успостави Платформу за одрживо финансирање, која би се састојала од група представника Европске агенције за животну средину, ESA, Европске инвестиционе банке, Европског инвестиционог фонда и Агенције ЕУ за основна права, потом експерата који представљају релевантне приватне заинтересоване стране, укључујући финансијске и нефинансијске учеснике на тржишту, пословних сектора који представљају релевантне индустрије, особа са стручним знањем о рачуноводству и извештавању, експерата који представљају цивилно друштво у области животне средине, социјалних питања, питања рада и управљања, стручњака именованих у личном својству који имају доказано знање и искуство у областима обухваћеним овом Уредбом, те коначно и експерата који представљају академску заједницу. Циљ усвајања Платформе јесте пружање савета у вези утврђивања, измена и употребљивости техничких критеријума скрининга из члана 19 Уредбе. Платформом се омогућавају међусобне консултације у вези са питањима одрживог финансирања, укључујући и питања социјалног развоја, при чему Комисија узима у обзир ставове широког спектра заинтересованих страна. Платформом председава Комисија, а њен рад се одвија у складу с принципом транспарентности (члан 20). Експертска група држава чланица за одрживе финансије може саветовати Комисију о прикладности критеријума техничког скрининга и приступу који је заузела Платформа у вези са развојем тих критеријума (члан 24).

Надлежности и овлашћења органа држава чланица

Државе чланице ЕУ дужне су обезбедити да државни органи, у складу са својим додељеним надлежностима, прате усклађеност учесника на финансијском тржишту са захтевима транспарентности економско одрживих делатности и производа прописаних члановима 5, 6, и 7 Уредбе (члан 21). Државе још имају и обавезу да утврде правила о мерама и казнама које се примењују због кршење захтева транспарентности. Те мере и казне морају бити ефикасне, сразмерне и одвраћајуће (члан 22). Сами органи међусобно сарађују и размењују релевантне информације.

Надлежност Комисије

Уредбом се прописује да Комисија има право на доношење делегираних аката на неодређено време, почев од 12. јула 2020. Европски парламент или

Савет може у било ком тренутку опозвати овај пренос надлежности. Тај опозив не утиче на ваљаност делегираних аката који су већ на снази (члан 23). Уредбом је прописано да ће до 13. јула 2022. године, а након тога сваке три године, Комисија објављивати извештаје о примени ове Уредбе. Извештаји би требало да садрже оцену о напретку у примени Уредбе у погледу развоја техничких критеријума скрининга за еколошки одрживе економске активности, те могућу потребу да се ови критеријуми ревидирају и допуне. Исто тако, извештаји би требало да садрже употребу дефиниције еколошки одрживих инвестиција у праву Уније и на нивоу државе чланице, укључујући одредбе потребне за успостављање механизма верификације усклађености са критеријумима наведеним у овој Уредби. Њихов садржај би требало још да упућује на закључке о ефикасности примене критеријума техничког прегледа утврђених у складу са овом Уредбом у усмеравању приватних инвестиција у еколошки одрживе економске активности, а посебно у погледу токова власничког капитала у приватна предузећа и друга правна лица путем пласирања финансијских производа. Извештаји би требало да обухвате и податке о приступу учесника на финансијском тржишту и инвеститора поузданим, благовременим и проверљивим информацијама у вези са приватним предузећима и другим правним лицима, укључујући компаније у које се инвестира унутар и ван делокруга ове Уредбе. Након извештаја, који би Комисија поднела до 31. децембра 2021. године, требало би да Комисија објави и извештај у којем би се дала информација у вези проширења домета предметне Уредбе изван еколошки одрживих економских делатности (економских делатности које немају значајан утицај на одрживост животне средине и које значајно штете одрживости животне средине, као и у погледу делатности које омогућавају испуњење не само еколошких већ и других социјалних циљева). До 13. јула 2022. године Комисија је имала обавезу да процени ефикасност саветодавних поступака за развој критеријума техничког прегледа утврђених овом Уредбом (члан 26).

5) ДАТУМ СТУПАЊА НА СНАГУ

Уредба је обавезујућа у целини и директно се примењује у свим државама чланицама, почев од датума ступања на снагу, тј. од двадесетог дана од дана објављивања у Службеном листу ЕУ (од 12. јула 2020. године).

6) ИЗВОРИ

“Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – the European Green Deal”, European Commission, Bussels, 11.12.2019, COM 2019/640 final.

- “Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Europe’s Moment: Repair and Prepare for the Next Generation, European Commission”, Bussels, 27.05.2020, COM/2020/456 final.
- “Commission Regulation (EU) No 1357/2014 of 18 December 2014 replacing Annex III to Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council on waste and repealing certain Directives” *OJ L* 365, 19.12.2014.
- “Council Directive 91/271/EEC of 21 May 1991 concerning urban waste water treatment”, *OJ L* 135, 30.5.1991; “Council Directive 91/676/EEC of 12 December 1991 concerning the protection of waters against pollution caused by nitrates from agricultural sources”, *OJ L* 375, 31.12.1991.
- “Council Directive 98/83/EC of 3 November 1998 on the quality of water intended for human consumption”, *OJ L* 330, 5.12.1998.
- “Council Directive 1999/31/EC of 26 April 1999 on the landfill of waste”, *OJ L* 182, 16.7.1999.
- “Council Regulation (EC) No 338/97 of 9 December 1996 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein”, *OJ L* 61, 3.3.1997; “Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora”, *OJ L* 206, 22.7.1992.
- Димитријевић, Душко, Преусмеравање економске политике Европске уније након пандемије Covid-19, у: Невена Станковић, Драгана Дабић, Горан Бандов (урс), *Развојни правци Европске уније након пандемије Covid-19*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2021.
- Димитријевић, Душко, „Европска Зелена агенда”, *Европско законодавство*, 2022, vol. 21, бр. 79.
- Димитријевић, Душко, „Регулаторни оквир Европске уније за стране инвестиције”, у: Сања Јелисавец Трошић (ур.), *Регулаторни оквир Европске уније за стране инвестиције*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2019.
- “Directive (EU) 2016/2284 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2016 on the reduction of national emissions of certain atmospheric pollutants, amending Directive 2003/35/EC and repealing Directive 2001/81/EC”, *OJ L* 344, 17.12.2016.
- “Directive (EU) 2016/802 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 relating to a reduction in the sulphur content of certain liquid fuels”, *OJ L* 132, 21.5.2016.
- “Directive (EU) 2018/2001 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the promotion of the use of energy from renewable sources (recast)”, *OJ L* 328, 21.12.2018.

- “Directive (EU) 2019/883 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on port reception facilities for the delivery of waste from ships, amending Directive 2010/65/EU and repealing Directive 2000/59/EC”, *OJ L* 151, 7.6.2019.
- “Directive (EU) 2019/904 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on the reduction of the impact of certain plastic products on the environment”, *OJ L* 155, 12.6.2019.
- “Directive 2000/53/EC of the European Parliament and of the Council of 18 September 2000 on end-of life vehicles”, *OJ L* 269, 21.10.2000.
- “Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council establishing a framework for Community action in the field of water policy”, *OJ L* 327, 22.12.2000.
- “Directive 2004/107/EC of the European Parliament and of the Council of 15 December 2004 relating to arsenic, cadmium, mercury, nickel and polycyclic aromatic hydrocarbons in ambient air”, *OJ L* 23, 26.1.2005.
- “Directive 2004/35/EC of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 on environmental liability with regard to the prevention and remedying of environmental damage”, *OJ L* 143, 30.4.2004.
- “Directive 2006/118/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on the protection of groundwater against pollution and deterioration”, *OJ L* 372, 27.12.2006.
- “Directive 2006/66/EC of the European Parliament and of the Council of 6 September 2006 on batteries and accumulators and waste batteries and accumulators and repealing Directive 91/157/EEC”, *OJ L* 266, 26.9.2006.
- “Directive 2006/7/EC of the European Parliament and of the Council of 15 February 2006 concerning the management of bathing water quality and repealing Directive 76/160/EEC”, *OJ L* 64, 4.3.2006.
- “Directive 2008/105/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on environmental quality standards in the field of water policy, amending and subsequently repealing Council Directives 82/176/EEC, 83/513/EEC, 84/156/EEC, 84/491/EEC, 86/280/EEC and amending Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council” *OJ L* 348, 24.12.2000.
- “Directive 2008/50/EC of the European Parliament and of the Council of 21 May 2008 on ambient air quality and cleaner air for Europe”, *OJ L* 152, 11.6.2008.
- “Directive 2008/56/EC of the European Parliament and of the Council of 17 June 2008 establishing a framework for community action in the field of marine environmental policy (Marine Strategy Framework Directive)”, *OJ L* 164, 25.6.2008.

- “Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives”, *OJ L 312*, 22.11.2008.
- “Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives”, *OJ L 312*, 22.11.2008.
- “Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds”, *OJ L 20*, 26.1.2010.
- “Directive 2009/31/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the geological storage of carbon dioxide and amending Council Directive 85/337/EEC, European Parliament and Council Directives 2000/60/EC, 2001/80/EC, 2004/35/EC, 2006/12/EC, 2008/1/EC and Regulation (EC) No 1013/2006”, *OJ L 140*, 5.6.2009.
- “Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council of 24 November 2010 on industrial emissions (integrated pollution prevention and control”, *OJ L 334*, 17.12.2010.
- “Directive 2011/65/EU of the European Parliament and of the Council of 8 June 2011 on the restriction of the use of certain hazardous substances in electrical and electronic equipment”, *OJ L 174*, 1.7.2011.
- “Directive 2012/19/EU of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on waste electrical and electronic equipment (WEEE), *OJ L 197*, 24.7.2012.
- “Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC”, *OJ L 182*, 29.6.2013.
- Fleming, Ruven, Mauger, Romain, “Green and Just? An update on the European Green Deal”, *Journal for European Environmental & Planning Law*, 2021, vol. 18, no. 1–2.
- Jaeger, Carlo, Mielke, Jahel, Schütze, Franziska, Teitge, Jonas, Wolf, Sarah, “The European Green Deal – More Than Climate Neutrality”, *Intereconomics Review of European Economic Policy*, 2021, vol. 56, no. 2.
- Медовић, Владимир, *Појмовник ЕУ*, Делегација Европске уније у Републици Србији, Београд, 2018.
- “Regulation (EU) 2017/1129 of the European Parliament and of the Council of 14 June 2017 on the prospectus to be published when securities are offered to the public or admitted to trading on a regulated market, and repealing Directive 2003/71/EC”, *OJ L 168*, 30.6.2017.

- “Regulation (EU) 2019/2088 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2019 on sustainability-related disclosures in the financial services sector”, *OJ L* 317, 9.12.2019.
- “Regulation (EU) No 525/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on a mechanism for monitoring and reporting greenhouse gas emissions and for reporting other information at national and Union level relevant to climate change and repealing Decision No 280/2004/EC”, *OJ L* 165, 18.6.2013.
- “Regulation (EU) No 1380/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 on the Common Fisheries Policy, amending Council Regulations (EC) No 1954/2003 and (EC) No 1224/2009 and repealing Council Regulations (EC) No 2371/2002 and (EC) No 639/2004 and Council Decision 2004/585/EC”, *OJ L* 354, 28.12.2013.
- “Regulation (EC) No 1013/2006 of the European Parliament and of the Council of 14 June 2006 on shipments of waste”, *OJ L* 190, 12.7.2006.
- “Regulation (EC) No 1907/2006 of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 concerning the Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (REACH), establishing a European Chemicals Agency, amending Directive 1999/45/EC and repealing Council Regulation (EEC) No 793/93 and Commission Regulation (EC) No 1488/94 as well as Council Directive 76/769/EEC and Commission Directives 91/155/EEC, 93/67/EEC, 93/105/EC and 2000/21/EC”, *OJ L* 396, 30.12.2006.
- “Regulation (EU) 2019/1021 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on persistent organic pollutants”, *OJ L* 169, 25.6.2019;
“European Parliament and Council Directive 94/62/EC of 20 December 1994 on packaging and packaging waste”, *OJ L* 365, 31.12.1994.
- “Regulation (EU) No 995/2010 of the European Parliament and of the Council of 20 October 2010 laying down the obligations of operators who place timber and timber products on the market”, *OJ L* 295, 12.11.2010.
- “Regulation (EU) No 511/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on compliance measures for users from the Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing of Benefits Arising from their Utilization in the Union”, *OJ L* 150, 20.5.2014.
- “Regulation (EU) No 1143/2014 of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 on the prevention and management of the introduction and spread of invasive alien species”, *OJ L* 317, 4.11.2014.
- Sikora, Alicja, “European Green Deal – legal and financial challenges of the climate change”, *ERA Forum*, 2021, no. 21.
- “Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development”, *UN General Assembly Resolution 70/1*, 25 September 2015.

7) ЗНАЧАЈ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

С обзиром на системску природу актуелних глобалних изазова изазваних актуелном политичком, економском и здравственом кризом, али и унутрашњим структуралним слабостима, ЕУ се све више окреће заједничкој сарадњи и снажном мултилатералном одговору међународне заједнице у санирању негативних последица економске кризе и негативних еколошких трендова попут климатских промена, губитка биодиверзитета, оштећења озонског омотача, загађења воде, земље и ваздуха. Уједно, ЕУ предузима одговарајуће мере на опоравку и ревитализацији своје привреде, преусмеравајући економску и финансијску политику у правцу увођења нових, ефикаснијих и легитимнијих модела одрживог економског развоја. Реализација нових модела одрживог развоја у директној је вези са испуњавањем преузетих обавеза из глобалне „Агенде 2030” Уједињених нација, али и планова о системској трансформацији европске привреде у „зелену економију”. Иако се крајњи исход овог процеса за сада не може јасно назрети, ипак остаје обавеза земаља кандидата за пријем у ЕУ да овај процес испрате до краја, усвајајући одговарајуће законодавне и стратешке акте којима би било могуће усмерити националне политике у правцу испуњавања циљева садржаних у стратешким документима ЕУ, попут „Европског зеленог плана” и „Следеће генерације Европске уније”, који предвиђају успостављање социјално праведнијег и економски просперитетнијег друштва. Будући да овакво друштвено уређење није могуће изградити без еколошки одрживих делатности, чије функционисање доприноси реализацији концепта одрживог развоја који се заснива на уравнотеженом економском расту, социјалном напретку и заштити животне средине, ЕУ је отпочела са преусмеравањем токова капитала и инвестиција према оним делатностима које из еколошког аспекта могу проћи „тест одрживости”. У том смислу, ЕУ је усвојила Уредбу 2020/852, како би успоставила правни оквир којим се олакшава овај процес. Усклађивање унутрашњег законодавства Републике Србије са њеним одредбама било би од националног интереса, будући да се тиме Србија приближава европским стандардима, који обухватају критеријуме према којима би било могуће егзактно утврдити да ли нека економска делатност представља еколошки одрживу делатност, тј. да ли еколошки одрживе инвестиције утемељене на јединственим критеријумима за еколошки одрживе економске делатности, чији је референтни правни оквир предметна Уредба, доприносе испуњавању еколошких циљева утврђених у глобалним и европским стратешким документима.

**REGULATION EU 2020/852 ON THE ESTABLISHMENT
OF A FRAMEWORK TO FACILITATE SUSTAINABLE INVESTMENT**

Summary: The establishment of the European Union's internal market presupposes the realisation of the concept of sustainable development based on balanced economic growth, social progress, and environmental protection. The European Union's commitment to the comprehensive realisation of this concept is reflected in the implementation of the goals from the United Nations "Agenda 2030" of September 25, 2015. Following the direction from the mentioned Agenda, on December 11, 2019, the European Union adopted an initiative formulated through the Communication as the "European Green Plan", which envisages a new sustainable development strategy based on the modernisation of the European economy and the growth of the European Union into a fairer and more prosperous society. This transition should be open to all actors with the aim of preserving natural resources while protecting the health and well-being of citizens from environmental risks such as climate change, loss of biodiversity, ozone depletion, water, land, and air pollution, and urban stress. Since the implementation of the sustainable development strategy is directly related to the financial recovery plan, "The Next Generation of the European Union", promoted in the Commission's Communication of May 27, 2020, all business investments within the European Union should go in the direction of introducing new, more efficient, and legitimate models of sustainable development. Moving in that direction, the European Union adopted Regulation 2020/852, which foresees the regulatory framework necessary to facilitate so-called sustainable investments, which should become one of the key factors in the transformation of the traditional European economy into a sustainable "green economy".

Keywords: European Union, sustainable investments, sustainable development, internal market, green economy.